

11.02.2026

Vår ref. Magnus Sparre

Høringssvar – Alternative opptaksveier og tilpassede ingeniørutdanninger

NITO er Norges største organisasjon for ingeniører og teknologer med bachelor, master og høyere grad. Med over 117 000 medlemmer er NITO Norges sjette største fagorganisasjon. NITO Studentene er en politisk selvstendig del av NITO, og består av over 16 000 studenter på bachelor- og masternivå i ingeniør- og teknologistudier.

NITO takker for invitasjonen til å vurdere arbeidsgruppens forslag og gi innspill til UHR-MNT om den videre utviklingen av opptaksveiene og tilpassede ingeniørutdanninger.

Generelt

Vi er glade for det grundige arbeidet arbeidsgruppen har gjort i å innhente data og gi et godt grunnlag for videre arbeid med opptaksveiene og de tilpassede ingeniørutdanningene. Det gir en rekke gode anbefalinger til UHR og institusjonene å følge opp fremover. NITO mener rapporten gir tilstrekkelig innsikt for å revidere regelverket for opptak og innhold i opptaksveiene slik arbeidsgruppen har foreslått.

NITO mener det er viktig at UHR og institusjonene styrker finansieringen av alternative opptaksveier og tilpassede ingeniørutdanninger, fortrinnsvis gjennom tilførsel av «friske» midler.

1 Forslag til revisjon av alternative opptaksveier og tilpassede ingeniørutdanninger

NITO er positiv til de overordnede prinsippene for alternative opptaksveier og tilpassede ingeniørutdanninger fra arbeidsgruppens anbefaling 18 og 19. Imidlertid ser vi at det er en grad av målkonflikt mellom ikke å overgå kompetansen fra spesiell studiekompetanse og å gi et målrettet tilbud for kvalifisering til ingeniørstudier. Her bør institusjonene selv gjøre vurderinger og benytte den økte autonomien som ligger i arbeidsgruppens forslag. NITO mener økt autonomi i opptaksveiene i hovedsak er hensiktsmessig.

NITO er overordnet positiv til justeringer av forkurset slik at det bidrar til å øke gjennomstrømningen. I tillegg vil det kunne bidra til å oppnå et læringsutbytte som er godt tilpasset videre ingeniørstudier uten at studentenes arbeidsbelastning blir uforholdsmessig stor. Samtidig er det viktig at endringene i emnefordelingen og læringsutbyttet setter studentene tilstrekkelig i stand til å gjennomføre ingeniørutdanning. Institusjonene bør ha tilstrekkelig handlingsrom for å gjøre gode vurderinger av balansen mellom gjennomføring og stort læringsutbytte. Disse motsetningene kan også begrenses gjennom et betydelig kvalitetsfokus i undervisningen i forkursene.

Emnefordeling

Forslaget til ny emnefordeling forutsetter at timetallene som flyttes benyttes på en mer hensiktsmessig måte enn i dagens emnefordeling. Det vil være viktig at timene som tilføres i matematikk og fysikk benyttes primært til å styrke oppgaveløsning i emnene.

Uavhengig av læringsutbyttebeskrivelsene og emnesammensetningen vil det være viktig at forkursinstitusjonene arbeider godt og systematisk med å øke gjennomføring, særlig i en tid der man må forvente synkende søkertall til ingeniørutdanning basert på spesiell studiekompetanse.

Engelsk

Å avvikle engelsk vil være en betydelig endring i forkurset. Denne delen av forslaget beror på antakelser om forkursstudentenes engelskferdigheter og tilpasningsdyktighet ved overgangen til ingeniørstudier som NITO ville foretrukket at var bedre dokumentert. Store deler av pensum og undervisningen i ingeniørutdanningene er på engelsk, og det er viktig at studentene behersker oppgaveskriving og en overgang til arbeidsplasser med stort innslag av engelsk arbeidsspråk.

Det er en rådende oppfatning at frafallet i opptaksveiene og ingeniørutdanningene i stor grad dreier seg om stryk i matematikk og fysikk. Imidlertid opplever NITO at mulige sammenhenger mellom dette og studentenes engelskferdigheter ikke er tilstrekkelig belyst.

Det er uklart hvor stort behovet for introduksjon til lesing og skriving av akademisk engelsk som er nødvendig for å sette forkursstudentene godt i stand til å gjennomføre ingeniørstudier. Det fremstår som aktuelle muligheter å opprettholde engelskfaget med et redusert timetall og mer målrettet læringsutbytte eller å styrke kravene til læringsutbytte i de andre fagene i forkurset – primært i norsk.

Norsk

Arbeidsgruppens forslag til læringsutbyttebeskrivelse i norsk reduserer antallet punkter med læringsutbytte betydelig samtidig som timetallet opprettholdes. NITO mener det er hensiktsmessig å styrke fokuset på akademisk skriving og kunnskapsformidling. Vi er overordnet positive til forslaget.

NITO vil imidlertid foreslå et krav til læringsutbytte i lesing og skriving av avansert engelsk fagspråk i norsk siden dette ellers avvikles i forkurset. Videre ser vi behov for ett punkt i læringsutbyttebeskrivelsen som dreier seg om tekstforståelse med tolkning, kildekritikk og litterære virkemidler.

Innføringsemnet

De overordnede målene for det nye innføringsemnet om økt fokus på studieteknikk, innføring i vitenskapelig og akademisk innstilling, motivasjon og samarbeidskompetanse er hensiktsmessige. Forslaget til ny læringsutbyttebeskrivelse gir stort rom for lokal tilpasning, og det blir viktig at dette handlingsrommet benyttes godt av forkursinstitusjonene.

Samtidig oppfatter ikke NITO at fokuset på læringsteori og kunnskap om karaktersetting og nivåer i høyere utdanning er nødvendig. Hva læring er og hvordan læring foregår er ikke det samme som studieteknikk, og NITO mener dette bør justeres.

På bakgrunn av samfunns- og teknologiutviklingen fremstår det som lite hensiktsmessig å avvikle krav til læringsutbytte om normativ og anvendt etikk. NITO mener også det bør videreføres et punkt om demokrati, samfunnets organisering og den norske modellen.

Matematikk og fysikk

NITO støtter arbeidsgruppens forslag. Det er positivt å øke timetallet i emnefordelingen til matematikk og fysikk. NITO vil fremheve at dette er modningsfag der det trengs tid til arbeid med oppgaveløsning for å mestre fagene. Vi mener det er tydelig behov for å prioritere oppgaveløsning og oppfordrer til at man vurderer noe sterkere omtale av dette i læringsutbyttebeskrivelsen.

2 Opptakskrav til forkurs og endringer i Y-vei, TRES og realfagskurs

NITO er positiv til arbeidsgruppens forslag til endringer av opptakskravene. Det vil være positivt å utvide opptakskravet for realfagskurs til VG1 og VG2 på studiespesialiserende.

I matematikk og fysikk foreslås læringsutbyttebeskrivelser i realfagskurs endret på samme måte som forkurset. NITO viser til sine kommentarer om dette under punkt 1.

Med vennlig hilsen

Kjetil E. Lein

President i NITO

Sofie Strøm Olsen

Leder for NITO Studentene

Dokumentet er godkjent og elektronisk signert.